

5. Speciális szolgáltatás: tudományelemzés és tudománypolitikai tevékenység

A Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály (TTO) 2016-ban végzett tevékenységének legfontosabb eredményei

Kutatásértékelési és tudományelemzési tevékenység, illetve szolgáltatások az MTA döntéshozatali fórumai és beszámolóinak számára

- Az MTA 2013–2015. évi tudományos tevékenységének elemzése és értékelése (szakmai jelentések formájában)
 - o Az MTA tárgyévi közgyűlése,
 - o Az MTA tárgyévi kormánybeszámolója részére.

A vonatkozó jelentéseket az AKT és az MTA Közgyűlése megtárgyalta és elfogadta/jóváhagyta (2016. május). A jelentéseket az alábbi, TTO honlapján elérhető dokumentum foglalja össze: *Az MTA kutatóhálózata tudományos teljesítményének szerkezeti jellemzői az MTMT és a Web of Science adatai alapján, 2015. Készült az MTA 2016. évi Közgyűlése és az MTA Kormánybeszámolója háttéranyagaként, 2016. április.*

- *A publikációs teljesítmény elemzése az MTA kutatóhálózatának hosszú távú értékeléséhez az MTA AKT által kiküldött értékelő testületek informálása céljából.* 2016 folyamán a TTO széleskörű vizsgálatot végzett az MTA-kutatóhálózat MTMT-ben és WoS-ban rögzített tudományos publikációs teljesítményének és kapcsolatrendszerének 2010–2015 közötti alakulásáról, amelyre az MTA AKT által kiküldött értékelő testületek munkájának támogatása céljából kapott megbízást. 2016 májusában az anyagot a Kutatóintézeti Főosztály részére átadta.

- *Elemzések a Nemzetközi Főosztály megbízásából.* Az MTA Titkárság Nemzetközi Főosztályával együttműködésben nagyléptékű elemzések készültek a H2020-as uniós keretprogramban való hazai részvétel, sikeresség, illetve a tudományos teljesítmény összefüggéseiről az EU13-tagországok vonatkozásában. (Az elemzés elsősorban az MTA elnökének az Székházban október 26-27-én rendezett V4-Science Europe-konferencián való részvételéhez készült. Az főosztállyal való együttműködés azóta is folyamatos).

Kutatásértékelési és tudományelemzési tevékenység országos hatáskörű, központi szervezetek számára

- 2016 januárjában és februárjában az osztály tudományometriai információszolgáltatást, és elemzéseket végzett az EMMI Felsőoktatásért Felelős Államtitkársága részére a hazai felsőoktatási intézmények teljesítményének szerkezetéről. (Minisztériumi *Intézményfejlesztési Tervek* informálása). Ezen felül kiegészítő elemzések készültek az érintett intézmények tájékoztatására.

Nemzetközi és hazai projektek, pályázatok

Tárgyévben az alábbi projekt- és pályázati tevékenység (forrásteremtés) valósult meg.

- IMPACT-EV (FP7)

Az uniós konzorciális projekt (2014–2017) harmadik évének ütemezett kutatási teljesítései, illetve részvétel a projekt harmadik plenáris egyeztető értekezletén (Plenary meeting, 2016. december).

- OTKA-pályázat

A 2015-ben elnyert konzorciális OTKA-projekt (*Karriermodellek és karrierépítés a kutatás-fejlesztésben*, futamidő: 2016–2019, partnerek: ELTE, MTA TK) első évének teljesítései.

- MTA Életpálya-monitor

Az MTA-nak a programhoz nyújtott támogatása 2015-ben beépült a KIK költségvetésébe (folyamatos feladat). 2016-ban a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Program vizsgálata zajlott le:

- Bolyai-program online adatfelvétele, több mint 1200 válaszadó megkérdezéséből készült adatbázis, illetve annak karrierút-típusú vizsgálata;
 - A vizsgálat eredményeinek rövid demonstrációja az MTA Székházban megrendezett Bolyai-nap (2016. július 6.) keretében;
 - Részletes jelentés készítése (az MTA Titkársága részére történő átadás várható időpontja: 2017. február)
- Az MTA Európai uniós és hazai kutatóintézeti pályázatok támogatása című pályázata
 - Az IMPACT-EV FP7-es projekt megvalósítására önrész-támogatást nyertek el.
 - 2016-ban folytatódott a TTO részvétele két európai COST-programba.
 - Analyzing the Dynamics of Information and Knowledge Landscapes (KNOWESCAPE COST Action, TD1210, MC-tagság).
 - New Frontiers of Peer Review (PEERE Cost Action TD1306, MC-tagság).

Nemzetközi rendezvények

Identification, location and temporal evolution of topics címmel 2016. augusztus 29-30-án nagy sikerrel zajlott le a TTO társszervezésében megrendezett nemzetközi COST-konferencia és workshop. A rendezvény központi témáját a tudomány kategorizáció és témadetekció bibliometriai módszerei alkották. A Knowescape (TD1210) COST-program, illetve az IMPACT EV FP7-es projekt támogatásával megvalósult rendezvényen a terület számos nemzetközi szaktekintélye adott elő, illetve vett részt (Kevin Boyack, Petra Ahrweiler, Judit Bar-Ilan, Wolfgang Glänzel, Andrea Scharnhorst stb.), és az eseményen hazai kutatóintézetek, egyetemek, könyvtárak kutatói és munkatársai is képviseltették magukat.

- A konferenciát az MTA Kommunikációs Főosztálya az angol nyelvű MTA-címoldalon népszerűsítette, továbbá megjelent egy beszámoló a konferenciáról az International Society of Scientometrics and Informetrics (ISSI) szeptemberi kiadványában.

EISZ-TTO együttműködési program

Az EISZ Programtanács 2015 októberében elfogadta az EISZ stratégiáját és feladatait, amelynek része az MTA TTO-val való szakmai együttműködés kialakítása, fenntartása. A tárgyévi együttműködés kiemelt feladatai az alábbiak voltak:

- Tagintézményi kategorizáció modellje és gyakorlata. Az EISZ-tagintézmények önrészét meghatározó modell kiválasztásához és működtetéséhez szükséges intézményi kategorizáció közös kidolgozása. A TTO elvégezte a tagintézmények profilalapú kategorizációját.
- Szakmai anyagok készítése a Programtanács előterjesztéseihez (nemzetközi idézettségi adatbázisok, kutatásértékelési szolgáltatások véleményezése)
- Szakmai előadások (ELTE-EISZ Információs Napok stb).

MTMT-hatásvizsgálatok és értékelési kérdések szakmai képviselete

Az MTMT kutatásértékelési szolgáltatásainak korszerűsítése céljából végzett munkák köréből 2016-ban az alábbiak emelendők ki:

- Tudományterületi osztályozás szakmai előkészítése, lehetséges modelljeinek kiválasztása és javaslattevés;
- Részvétel az MTMT és a Doktori Tanács között zajló egyeztetési folyamatban az folyóirat-mérőszámok MTMT-beli alkalmazása tárgyában (impaktfaktor kivezetése, Scimago Journal Rank (SJR) bevezetése);
- Az „impaktfaktor-SJR-átállás” hatásának első nagyléptékű elemzése, amely a Scimago Journal Rank, illetve a vonatkozó kvartilisrendszer MTMT-ben való bevezetésének értékelési következményeit tárja fel az MTMT adatszolgáltató szervezetinek az MTA és a hazai felsőoktatási szféra tagjaira vonatkozóan. (Az eredményekről az osztály tájékoztatta a *Magyar Tudomány* szerkesztőségét és az MTA Főtitkári Titkárságát).

Részvétel az MTA értékelési eljárásainak korszerűsítésében

Az MTA doktori címért benyújtott pályázatokat értékelő rendszer korszerűsítése céljából végzett folyóirat-rangsorokat és folyóirat-rangsorolási rendszereket készítettek az MTA Politikatudományi Bizottsága számára.

Célzott szakmai együttműködések hazai felsőoktatási intézményekkel

- Eötvös Loránd Tudományegyetem
 - Az osztály munkatársai együttműködési megállapodást készítettek elő az ELTE tudománypolitikai stratégiájának informált tervezése céljából.
 - Szakvéleményeket írtak az ELTE Tudománypolitikai Irodája felkérésére.

- Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Közös kutatócsoport alakítását készítették elő a tudománypolitikai stratégia informálása céljából és annak érdekében, hogy a vonatkozó tudományterületek nemzetközi láthatósága, tudományos elismertsége növekedjék.

A hazai kutatásértékelés korszerűsítése

- Az osztály munkatársai felkérésre számos előadást tartottak, illetve több konzultáción is részt vettek.
- Az MTA Titkárság belső köztisztviselői továbbképzésén az osztály vezetője előadást tartott Akadémia és kutatásértékelés témakörben.

További kiemelt tevékenységek

- Kutatási, publikációs tevékenység (hazai és nemzetközi szakmai konferenciákon való részvétel, l. a mellékelt tételek listáját)

A pályázatok és projektek tárgyévi költségvetésének alapadatai

Projekt	Időtartam	Teljes támogatás	Megjegyzés
IMPACT-EV (FP7)	2014-2017	~70M Ft/4 év	
MTA Életpálya Monitor	folyamatos	1M Ft/év	Beépült támogatás
OTKA-projekt (konzorciális)	2016-2019	4,6M Ft/4 év	
MTA költségtámogatás uniós projektekre	2015	1,7M Ft	IMPACT-EV önrész tartalmának részleges fedezete

A TTO munkatársainak 2016-ban készített jelentései, tanulmányai és információszolgáltatásai az MTA és egyéb országos döntéshozatali fórum számára:

- Az MTA-kutatóhálózat tudományos teljesítményének szerkezeti jellemzői – 2015. Az akadémiai kutatóhálózat tudományos teljesítményének szerkezeti jellemzőit bemutató elemzés. 2016. május

- A hazai felsőoktatási intézmények publikációs kibocsátásának és idézettségi hatásának mutatói az MTMT és a Web of Science (WoS) adatai alapján 2010-2014. Módszertani leírás az *EMMI Felsőoktatásért Felelős Államtitkársága* megbízásából készített elemzésekhez. Készítette: Soós Sándor, 2016.
- A hazai tudomány kiemelkedő, illetve ígéretes kutatási területeinek feltérképezése. Munkaanyag, készült az NKFI Hivatal Elemzési és Információs Főosztályával való együttműködés keretében. Készítette: Soós Sándor, 2016.
- Az MTA-kutatóhálózat nemzetközi publikációs teljesítményének értékelő és szerkezeti mutatói, 2010–2015 (a Web of Science és az MTMT adatai alapján) Készítette: Soós Sándor, 2016.
- Az SJR-alapú kvartilisrendszer használatának hatása a hazai tudomány kibocsátásának értékelésére (2007–2014) 1. Hatások az „impaktfaktoros” publikációk körében. Készítette: Soós Sándor, 2016.
- Idézettségi határértékek és alkalmazásuk a kiváló folyóirat-közlemények kiválasztásában. NKFIH. 2016.
- A szakterületi kategorizáció funkciói az MTMT-ben. ELTE-szakvélemény. MTMT-munkaanyag. 2016.
- Pálinkó Éva, Soós Sándor: MTA Életpálya Monitor - A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Vizsgálata, 2016-os Bolyai-nap, MTA Székház, 2016. július 6.



A TTO társszervezésében 2016. augusztus 29-30-án megrendezett Identification, location and temporal evolution of topics konferencia előadói